

Till: Regeringskansliet
(Utrikesdepartementet)
Epost:
ud.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: sofia.granqvist@gov.se

Datum: 2022.05.31

Ärendenummer: UD2020/00476

Yttrande avseende promemoria En kreditgaranti för att säkra tillgången av råvaror

SveMin (Föreningen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige) är den nationella branschföreningen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige. Antalet medlemsföretag uppgår till ett drygt 60-tal. Medlemsverksamheterna förekommer i hela landet, varav kalkstenstäckter i huvudsak är lokaliserade till södra Sverige (främst Gotland) och metallgruvorna är lokaliserade till norra Sverige och Bergslagen.

SveMin *tillstyrker* förslaget om en ny förordning om kreditgarantier för att säkra tillgången av råvaror. SveMin delar regeringens bild avseende behovet av kreditgaranti, men föreslår att förslaget förtydligas i vissa delar gällande den uppskattade kreditramen, längd på avtal som kreditgaranti ska omfatta samt villkor för nyttjande av råvarugarantier och råvaruleveranser. SveMin har tagit del av Bolidens yttrande över den remitterade promemorian och ställer sig bakom de synpunkter som Boliden för fram.

Vikten av att säkerställa tillgången av råvaror

Det är av stor betydelse att Exportkreditnämnden (EKN) ges möjlighet att utfärda en råvarugaranti för att ge de svenska företagen samma förutsättningar som andra europeiska och internationella aktörer att teckna långa leveransavtal för råvaror. SveMin ser möjligheten att utfärda råvarugarantier som en förutsättning för att säkerställa långfristiga avtal och därmed en tryggad försörjning av de metaller och mineral som är nödvändiga för att möjliggöra en omställning av samhället till fossilfria energilösningar, exempelvis elektrifiering och e-mobilitet.

Att trygga en hållbar försörjning av metaller och mineral är en strategisk säkerhetsfråga för EU. Enligt en rapport från International Energy Agency (IEA) riskerar tillgången till metaller att bli en flaskhals för klimatomställningen¹. Samtidigt påpekar Material Economics² att den viktigaste

¹ The role of critical minerals in clean energy transitions, IEA, 2021.

<https://www.iea.org/news/clean-energy-demand-for-critical-minerals-set-to-soar-as-the-world-pursues-net-zero-goals>

² Kritiska metaller för klimatomställningen – möjligheter för Sverige och svensk gruvnäring. Material Economics, 2021. <https://materialeconomics.com/publications/publication/kritiska-metaller-for-klimatomstallningen>

enskilda drivkraften till efterfrågan för flertalet metaller fram till 2050 kommer att vara klimatomställningen. En slutsats i Material Economics rapport är att en snabbare omställning till ett nettonollsamhälle kommer innebära högre efterfrågan på metaller.

Rysslands invasion av Ukraina har återigen satt ljuset på EU:s importberoende av metaller. Inte enbart gällande de metaller som utvinns i Ryssland, Ukraina och Belarus utan även det metallbehov som uppstår för att ställa om till nya energitekniker för att EU ska kunna minska sitt beroende av rysk olja och gas. För att nå ambitionerna i EU-kommissionens meddelande REPower EU krävs att gruvnäringen inom EU stärks samtidigt som att tillgång från metaller från tredje land säkras. Sverige, som är ett viktigt råvaruland för EU, bör säkerställa att svenska gruv- och metallproducenter ges förutsättningar för att klara konkurrensen från andra länders råvaruhandlare och företag. Redan idag ingår allt fler biltillverkare långsiktiga avtal med råvaruproducenter föra att säkerställa metallbehov för batterier och andra komponenter i deras värdekedjor. Då metallbehovet för vissa metaller antas öka i större takt än förväntat utbud kommer konkurrensen om råvarorna att öka. En råvarugaranti är därför ett led till att säkra tillgången av råvaror av nationell betydelse för Sverige och till omställningen från fossila råvaror i enlighet med ambitionerna i REPower EU.

Kreditramen behöver anpassas till behovet av metaller för klimatomställningen

För att möta det behov av metaller och mineral som kommer att krävas för att uppnå Sveriges och EU:s klimatambitioner behöver företagens förutsättningar att säkerställa hållbart producerade metaller och mineral tryggas. Enligt Material Economics rapport beräknas den största behovsökningen ske bland för de så kallade energikritiska metallerna litium, sällsynta jordartsmetaller, grafit, indium och kobolt, som alla förväntas öka med minst 300 procent. Dessa metaller och mineral har inte använts i större skala tidigare och de teknologier som de används för är relativt nya och under stark utveckling. Exempelvis kommer så kallade gigafabriker för batteritillverkning att kräva stora mängder av metaller. Även behovet av basmetaller kommer att öka kraftigt. Koppar är den metall med störst förväntad tillväxt av dessa, i vissa beräkningar förväntas behovet öka med mer än 400 procent². Koppar är en central metall för elektrifiering av vårt moderna samhälle.

SveMin delar regeringens bedömning att EKN är den myndighet som är bäst lämpad att hantera ärenden om råvarugarantier. Det är viktigt att den uppskattade kreditramen motsvarar det behov som kommer att uppstå då allt fler aktörer i Sverige förväntas behöva nyttja kreditgarantier för att teckna långa leveransavtal av råvaror. Att allt fler aktörer kommer att behöva nyttja kreditgarantier samtidigt som konkurrensen om metaller förväntas öka kan leda till att den uppskattning gällande belopp som EKN förväntas ställa ut om 3 miljarder per år kan behöva omvärderas. Av konkurrensskäl är det även viktigt att tidsramen för beslut inte blir onödigt långa. I det fall ärenden hänskjuts till regeringen behöver dessa ärenden prioriteras så att den sökanden inte riskerar att förlora möjligheten till ett leveransavtal.

Längd på avtal som kreditgaranti ska omfatta

I förslag till förordning om kreditgaranti anges ingen längd på avtal som kreditgarantin ska omfatta. Längd på avtal bör likställas med den tidsperiod som är vanligt förekommande för sektorn, dvs råvarugarantier bör kunna ställas för inköpsavtal som överstiger 5 år.

Villkor för råvarugarantier

Det är inte tydligt vad som avses med "betydande svenskt samhällsintresse" eller "betydande gagn för den ekonomiska utvecklingen i Sverige". SveMin vill påtala att Sverige och EU är importberoende av de flesta metaller som krävs för den digitala och gröna omställningen. Det är

därmed viktigt att inte avgränsa vilka råvaror som kan vara aktuella för beviljande av kreditgarantier vid reglering i EKN:s regleringsbrev alltför snävt.

Det bör framgå i förslaget att svenska aktörer som har verksamheter i flera länder ska ha möjlighet att nyttja en mindre del av leveranserna i andra länder. Vid eventuella störningar i smältverk eller fabriker i Sverige kan det av processtekniska skäl, driftstopp eller lagringskapacitet finnas skäl att bevilja viss flexibilitet med omfördelning av leveranser till bolagens anläggningar i andra länder, såsom exempelvis Finland och Norge, för att kunna hantera råvaruimport av detta slag.

Slutligen ställer sig Svemin positiv till att EKN analyserar och strävar efter att minimera eventuell negativ påverkan på miljö, klimat och mänskliga rättigheter i alla transaktioner där EKN lämnar garantier.

Stockholm, datum som ovan.

Maria Sunér

VD Svemin

Katarina P Nilsson

Ansvarig Fol och råvarupolitik, Svemin